

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

לפני כב' הרשם הבכיר אייל דוד

התובע- הנתבע שכנגד ניצן דגן
ע"י ב"כ עו"ד ליאור חאיק

נגד

הנתבע- התובע - שכנגד אבשלום קווה
ע"י ב"כ עו"ד סאלח אבוריאש ואח'

פסק דין

רקע

1. לפני תביעה עיקרית ותביעה שכנגד, שעילותיהן פרסומים הדדיים של דברי לשון הרע ברשת החברתית פייסבוק.

2. התביעה העיקרית, במסגרתה מבקש התובע מר ניצן דגן לחייב את הנתבע מר אבשלום קווה, לשלם לו פיצויים ללא הוכחת נזק, בסך כולל של 75,000 ₪, בגין 5 דברי לשון הרע שפרסם עליו הנתבע ביודעין, ברשת החברתית פייסבוק, במטרה לבזותו ולהשפילו. בכתב התביעה המקורי נתבעה גם הגב' דליה שור, אולם מאוחר יותר התביעה נגדה נדחתה ללא צו להוצאות, בהסכמת התובע, עקב נסיבותיה האישיות.

3. התביעה שכנגד, במסגרתה מבקש התובע שכנגד, מר אבשלום קווה, לחייב את הנתבע שכנגד- מר ניצן דגן לשלם לו פיצויים ללא הוכחת נזק בסכום זהה, בגין 7 דברי לשון הרע שפרסם עליו הנתבע שכנגד ביודעין בפייסבוק. (מטעמי יעילות, יכונן הצדדים בפסק הדין בהתאם למעמדם בתביעה העיקרית : "דגן" או "התובע" ו-"קווה, או "הנתבע").

הדיון בתביעה

4. התקיים לפני דיון מחוץ לפרוטוקול, במסגרתו שמעתי את הצדדים וב"כ. הבהרתי להם את עמדתי לפיה, המחלוקת ביניהם איננה סבוכה ומן הראוי שימצאו את המתווה המתאים לפתרונה, בדרך פשרה שתכבד את שני הצדדים ואף תיתן מסר ברור וחד משמעי, לגבי השמעת ביטויים מסוימים במרחב הווירטואלי. למרבה הצער, הצדדים לא הצליחו לגבש הסדר פשרה. ב"כ הצדדים הודיעו כי המחלוקת מושא התביעות דגן איננה עובדתית, אלא משפטית בלבד. לפיכך, מבוקש לוותר על דיון הוכחות ולקבוע מועד לשמיעת סיכום טיעוני הצדדים בקצרה ובעל פה, כך שפסק הדין יינתן

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

בהסתמך על כתבי הטענות, תצהירי עדות ראשית מטעם הצדדים וסיכומים קצרים בעל פה. נותרתי לבקשת הצדדים וקבעתי מועד דיון לשמיעת סיכומי הצדדים בעל פה. עקב אילוצי בימ"ש המועד שנקבע נדחה במספר ימים. או אז, הגישו ב"כ הצדדים בקשה מוסכמת לבטל את הדיון הנדחה ולהתיר להם להגיש את סיכום טיעוניהם בקצרה ובכתב, נעניתי לבקשתם וכך היה.

תמצית טענות דגן – התובע – בתביעה העיקרית.

5. הוא בן למשפחה של ניצולי שואה ומשתתף פעיל ברשת החברתית "פייסבוק". קווה פירסם נגדו באתר האישי של דליה שור בפייסבוק, 5 פרסומים שיפורטו להלן:

ביום 19/10/15: "חלאונת אתה מפזר את הדומן הנפשי שלך בכל מקום, שתיחנק ובמהרה"

ביום 15/01/16: "איה לא דברנו שנים, הדגנרט הלה משתלח באופן קבוע במה שאחותנו החכמה מעלה. הוא אדיוט חסר תקנה, נטול הומור ואין צורך לשאול אותו דבר וחצי דבר, בעיקר מתי זורחת השמש"

ובהמשך אותו יום: "איה את רואה מה הרמה של החלחולת הנאצית הזאת".

ובתאריך סמוך לאחר מועד הפרסום הקודם: "של טמטומך מעל רגלך כשאתה מזכיר את שמי, אפשר לחשוב כמה שמוק שכמוך יכול כבר להפתיע"

ביום 08/07/16 "טמבל ברמות על".

6. הפרסומים הנ"ל נגד דגן, כולל הכתרתו בכינוי "נאצי", הועלו ללא כל קשר ענייני לשיחות שנערכו בפייסבוק, מתוך מטרה ברורה להשפיל ולבוזות אותו בפומבי לעיני אלפי צדדים שלישיים-מטרה שהושגה ע"י קווה. הפרסומים גרמו לפגיעה בשמו הטוב של ופוגעים ועלולים לפגוע בו ובמעמדו והפיכתו ללעג ולקלס, בקרב אותם משתמשים שנחשפו לפרסומים המפרים. המדובר בהתנהגות שיטתית ומגמתית. דגן פנה אל גבי דליה שור בדרישה שתסיר את הפרסומים הפוגעניים מהדף האישי שלה אולם, דרישה זו לא נענתה ולכן נדרש להגיש את התביעה דנן.

תמצית טענות ההגנה של דגן לתביעה שכנגד של קווה

7. דגן חזר על כל טענותיו בכתב התביעה העיקרי כמפורט לעיל. לטענתו, יש לדחות את התביעה שכנגד, הן על הסף והן לגופו של עניין. המדובר בתביעת סרק שכל מטרתה ניסיון ליצור משקל נגד לתביעה העיקרית המוצדקת שהוגשה נגדו, תוך ניסיון פסול להטרידו ולגרום לו להוצאות מיותרות מתוך תקווה (מוזרה) כי יוותר על תביעתו.

8. דגן הפנה לפסיקה שקבעה את החומרה שבפרסום ביטויים העוסקים בהשוואת אדם ל"נאצי" או בייחסו תכונות "נאציות" לאישיותו. כל הביטויים עליהם מסתמך קווה בכתב תביעתו, אינם יכולים לייצר עילת תביעה נגדו שכן, אין מה להשוות בין הביטוי "נאצי" בו השתמש

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

קווה, לבין יתר ההשמצות המיוחסות לו - לדגן, אשר אין בהן כדי לבסס עילת תביעה נגדו בעוולה של לשון הרע.

9. אין בטענותיו של קווה כלפיו כי הוא-דגן פרסם שורה של השמצות כנגד "ארגוני השמאל" אליהם קווה משתייך וכנגד "השמאל", כדי להקים לקווה עילת תביעה אישית נגדו. יתר על כן, אף הפרסומים "האישיים" כביכול נגד קווה, אינם נחשבים לשון הרע והם פורסמו לאחר שקווה בעצמו התקיף את דגן והוציא את דיבתו בפומבי. לכן, יש לדחות את טענת קווה כי הוא הותקף ללא כל פרובוקציה מצדו. בנסיבות אלו, עומדת לדגן הגנת תום הלב בהתאם לסעיף 15 לחוק. נוסף על כך, דבריו של דגן אשר ממילא אינם נחשבים לשון הרע, נכתבו בבדיחות הדעת, (להבדיל מהכינויים הנאצים שבהם בחר קווה לכנות את דגן במודע), בתגובה לפרסומיו של קווה נגדו. לכל היותר, מדובר ב "מעשה של מה בכך", לפי סעיף 4 לפקודת הניקיון. התייחסות ליתר טענותיו של דגן לרבות לסעיף החוק הרלוונטי, תינתן בהמשך פסק הדין להלן;

תמצית טענות קווה הנתבע - התובע שכנגד

10. יש לדחות את התביעה העיקרית ולקבל את התביעה שכנגד, מחמת הסתרת מידע מהותי לגבי העובדות אשר הובילו את קווה לפרסומים מושא התביעה. דגן הציג את עצמו כבן לניצולי שואה, לפיכך, אף הוא מבקש לציין כי הוא-קווה צאצא של ניצול שואה. הוא שירת בצה"ל ביחידות קרבות שירות חובה מלא ואף במילואים. הוא סופר מוערך שהוציא לאור 5 ספרי פרוזה ועוד כ 8 ספרים בתחומים שונים. אחד מספריו אף נכלל בתכנית הלימודים של משרד החינוך. הוא אף היה מורה להיסטוריה, עיתונאי, סופר ותמלילן, זכה בשנת 2003 בפרס ראש הממשלה ואף היה מועמד לפרס ספיר באותה שנה. הוא איש שמאל גאה, חבר ארגון שמאל, תומך וממקימי תנועת מר"צ והרשימה המשותפת מק"י.

11. דגן מנהל אורח חיים הכולל גידופים והשמצות כלפי קבוצות או אנשים אשר אינם מסכימים עם דעותיו, כמו במקרה דנן. דגן השמיץ, קילל, רדף והסית נגד קבוצות שמאל אליהן קווה משתייך נגד השמאל ונגדו אישית, כתוצאה מהפרסומים מושא התביעה נגרמו לו - לקווה נזק נפשי ועוגמת נפש מרובה.

פרסום דברי לשון הרע ע"י דגן נגד גורמים נוספים מלבד קווה :

12. דגן פרסם בפייסבוק דברי לשון הרע נגד : השדר רזי ברקאי, ח"כ לשעבר יצחק הרצוג, ח"כ תמר זנדברג וכל חברי מרץ, עיתון הארץ, הפלסטינאים (2 פרסומים), השף יונתן רושפלד והפסיכיאטר ד"ר אילן רבינוביץ, דני דנון שגריר ישראל באו"ם, שיחי' ראיד סאלח, האלוף במיל' יאיר גולן, העיתונאי גדעון לוי, ח"כ תומא סאלימן וג'ודי ניר מוזס. כמו כן, פרסם דגן פרסומים נוספים כנגד השמאל וכנגד ארגונים שמאליים נוספים. (לא מצאתי לנכון לצטט מפרסומים אלו, שכן אינם רלוונטים להכרעה בפסק הדין).

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

פרסומיו של דגן שלטענת קווה נאמרו נגדו באופן אישי

13. ביום 19/10/15, ביקשה דליה שור מקווה שיתייחס לפרסום בו קילל דגן את העיתונאי גדעון לוי באמירות קשות כמו:

דגן: "הזוהמה של גדעון לוי שוברת שיאים של גועל נפש-זיין שכל אולטימטיבי..."

עוד בטרם קווה התייחס לפרסומיו של דגן, הוא הותקף בקללות והכפשות קשות:

דגן: "אבשלום קווה הוא קללן בהמי מר נפש, מוזיל שואה ואנטיפט קליני אוי לו לאדם

הנזקק לדבר הזה"

דגן לא הרפה והמשיך לקלל ולגדף את קווה ואת השמאל, זהבה גלאון ומר"צ.

הקללות וההכפשות של דגן כנגד השמאל העלו את חמתו של קווה שהגיב במילים אלה:

קווה: "חלאונת אתה מפזר את הדומן הנפשי שלך בכל מקום, שתיחנק ובמהרה"

דגן השיב: "שמאלן נמוך מצח תופעה מרנינה"

14. ביום 15/01/16 פרסם דגן מס' קללות והשמצות אישיות על גבי דף הפיסבוק של דליה שור. כדי להמחיש את רוח הדברים פירט קווה את חילופי הדברים בין 2 הצדדים:

דגן: "ממש מצחיק

כל זבל (כך במקור) שמאלני שתומך באנטישמיים האירופאים, נגד עמו

ומדינתו, בצעד בוגדני, זוכה לתמיכה מאנשים מסוגו

שומן לדומן יחברו!!!"

איה שלו: "אתה באמת מאמין במה שאתה כותב?"

קווה: "איה לא דברנו שנים, הדגנרט הלה משתלח באופן קבוע במה שאחותנו

החכמה מעלה. הוא אדיוט חסר תקנה, נטול הומור ואין צורך לשאול אותו

דבר וחצי דבר, בעיקר מתי זורחת השמש"

דגן: "איה שור שלו האמת גרועה פי כמה, רק מטעמי נימוס לא כתבתי אותה

חלאות אירופאיות מכנות את מדינת ישראל מדינה של רוצחים וקמים ישראלים-

יהודים ותומכים בהם

הרי הם זבל טהור ובוגדני 100% זבל!!!"

דגן: "שכחת לגדף ב"נאצית" יא דומן"

קווה: "איה, את רואה את הרמה של החלחולת הנאצית הזו"

דגן: "אבשלום קווה כצפוי!!!"

קווה: "של טמטומך מעל רגלך כשאתה מזכיר את שמי, אפשר לחשוב

"כמה שמוק שכמוך יכול כבר להפתיע"

דגן: זיבולים אנטישמיים באירופה חוברים נגד עמם ומדינתם בוגדים חלאתיים

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

קללנים עלובים שמשתלבים על דפי פיסבוק של אנשים טובים ומשלשלים שם
את משנתם המזוהמת"

דגן: "מחבלים מוצאים להורג ישראלים בלי משפט

את זה שכח מר קווה הנוד הגריאטרי

כמה טינופת יכול ליצור אומלל ועירי ! כנראה ללא קצה וללא גבול"

15. מהאמור לעיל עולה כי דגן פרסם מיוזמתו לפחות כ-10 פרסומים נגד השמאל ונגד ארגונים שמאלניים וכן לא פחות מ-7 פרסומים מכפישים וישירים נגדו – אישית. בפרסומיו עבר דגן על הוראות סעיפים 1(1)–(3) לחוק. לדגן לא עומדת הגנת תום הלב בשל הפרסומים הרבים כנגד כל אלו שאינם מסכימים לדעותיו. לדגן "אשם תורם", שכן כל הפרסומים אשר נאמרו ע"י קווה, הינם בתגובה לפרסומים המשמיצים של דגן, אשר התגרה בו ו"סחט אותו לקלל אותו במילה נאצי" (עמ' 6 לסיכומים, פסקה 34). לו היה קווה מקבל פנייה בנדון, תביעה זו לא הייתה מוגשת.

דיון

16. כבר במהלך הדיון המקדמי הבהרתי לצדדים כי אין בדעתי להתייחס לעמדותיהם בוויכוח הפוליטי או ההיסטורי שביניהם, בו כל אחד מהם אותז בדעות קוטביות. למרבה הצער, המחלוקת מושא התביעות דנן, גלשה מעל ומעבר להיבט האידיאולוגי לעבר ההיבט האישי. נאמרו דברים שלא ניתן לעבור עליהם לסדר היום ובכל הכבוד דעתי היא כדעת הפסיקה הנוהגת כי אין מקום לגלות סבלנות וסובלנות כלשהי כלפי השמעת ביטויים חמורים אלו. מדינת ישראל היא מדינה דמוקרטית, כל ויכוח הוא לגיטימי וכל אדם רשאי להשמיע את דעותיו, להגן עליהן ולנסות לשכנע את האחר בצדקתן. זאת, כמובן בכפוף למגבלות הדין כגון: אי פגיעה בפרטיות, אי פגיעה ביטחון המדינה וכו'. ויכוח צריך להתנהל באופן סביר, בצורה תרבותית ומכובדת.

ידועה לכולנו, אמרת הכנף על חשיבות חופש הביטוי: "אינני מסכים למילה מדברייך אך אהיה מוכן להיהרג על זכותך לומר אותם." [אמרה זו מיוחסת לפילוסוף הצרפתי וולטר (1694-1778), כמעין סיכום של אמונותיו, אולם נאמרה במקור ע"י הסופרת וההיסטוריונית הבריטית, אוולין ביאטריס הול (1868-1956), בספרה "החברים של וולטר" שיצא לאור בשנת 1906.]

כידוע, "אדם קרוב אצל עצמו.."[\(סנהדרין ט ב\)](#), מטבע הדברים כל אחד מהצדדים מסתכל על המחלוקת מנקודת ראייתו הסובייקטיבית. יחד עם זאת, על ביהמ"ש לתרגם את הרגשות והעובדות של כל אחד מהצדדים וליישמן בהתאם לפסיקה הנוהגת ובהתאם לחקיקה הרלוונטית בעניינו. כמובן שעל ביהמ"ש מוטלת חובה להתייחס לכל מקרה ומקרה בהתאם לנסיבותיו המיוחדות ולתת הכרעתו המנומקת לאחר עיון בכובד ראש, בטענות הצדדים וראיותיהם.

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

המסגרת הנורמטיבית

17. סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק") מגדיר מהו לשון הרע:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול:

- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה ולבוז או ללעג מצידם;
- (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
- (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו או במשלח ידו או במקצועו;
- (4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו;" (ההדגשות שלי א.ד.)

הזכות לשם טוב

18. על חשיבות שמו הטוב של האדם כבר נאמר במקורותינו: "טוב שם משמן טוב" (קוהלת ז א), דהיינו שמו הטוב של האדם חשוב יותר מנכסים ומעושר. "רבי שמעון אומר, שלשה כתרים הם, כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהן" (משנה, אבות ד, יג). בתורה נקבעה חובה לנהוג כבוד בשלושה כתרים: "כתר תורה": מקורו בפסוק: "והדרת פני זקן" (ויקרא יט, לב). "זקן"- פירושו זה שקנה חוכמה שחייבים לכבדו. "כתר כהונה": מקורו בפסוק: "וקדשתו... קדוש יהיה לך" (ויקרא כא, כח), זה המקור לחובה לכבד את הכהן. "כתר מלכות" מקורו בפסוק "שום תשים עליך מלך" (דברים יז, טו). התלמוד הבבלי פירש זאת "שתהא אימתו עליך" (קידושין לב:).

"כתר שם טוב": מי שיש בו מעשים טובים ויש לו שם טוב בבריות, מחמת מעשיו הטובים. לא מצאנו מקור בתורה ל"כתר" זה, שיש חובה לנהוג בו כבוד. אבל למרות זאת, "הוא עולה על גביהן". זאת, מכיוון שכל שלושת הכתרים האחרים צריכים לו. מכיוון שתלמיד חכם, כהן גדול ואפילו מלך, אם מעשיהם אינם טובים ויצא עליהם שם רע, אין חייבים לנהוג בהם כבוד. (ראה מעשה אבות, ביאור למסכת אבות, דוד חזד (הוצאה עצמית) תשס"ה-2005 ע' רפה)

19. בפסק הדין שניתן ב רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר, (12.11.06) (להלן: "עניין בן גביר"), נאמר על הזכות לשם טוב:

"הזכות לשם טוב היא מיסודות הקיום האנושי של האדם כיצור חברתי. הצורך בהגנה על כבודו האנושי של האדם בהתייחסותו לסביבתו היא תנאי הכרחי לחיים בצוותא, להגשמתו העצמית המלאה של הפרט, וליכולתו למצות את חיי החברתיים והרוחניים. הזכות לשם טוב כחלק מהכבוד האנושי טבועה עמוק ביסודות ההווייה האנושית של האדם, ומקרינה על מערך היחסים בינו לבין הסביבה העוטפת אותו. היא תנאי הכרחי להגשמת האוטונומיה האישית ולמיצוי יכולותיו של האדם ותרומתו לחברה. היא מהותית לגיבושו של כבוד עצמי שאדם חש כלפי עצמו, ולכבוד שהסביבה רוחשת כלפיו. היא מקור כח עשייה לאדם, ותנאי למיצוי יכולתו, כישרונותיו והישגיו לטובת החברה. סביבה אנושית הנשלטת על ידי תרבות של השמצות,

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

1 גינויים ומתקפות מילוליות הדדיות שלוחות רסן סופה שתביא הרס חברתי פנימי, ובלימה של
2 התפתחות תרבותית וערכית.".

שלבי הבדיקה האם הביטוי נכלל במסגרת עוולת לשון הרע

5 20. נציב לנגד עינינו את "תרשים הזרימה" בתביעות לשון הרע כפי שהתווה כב' השופט יצחק עמית :

7 בשלב הראשון נבחנת השאלה אם הביטוי מהווה "לשון הרע" על פי אחת מארבע החלופות
8 בהגדרה [שבסעיף 1](#) לחוק, והאם מתקיים יסוד הפרסום כמשמעותו [בסעיף 2](#) לחוק. רק אם
9 התשובה לכך חיובית עוברים לשלב הבא ובוחנים אם הביטוי נהנה מאחת החסינויות המוחלטות
10 (פרסומים מותרים) הקבועות [בסעיף 13](#) לחוק. אם נכנס הפרסום לד' אמות אחת החסינויות - דין
11 התביעה להידחות.

13 אם לא כן הדבר, אנו נעבור לשלב הבא ונבחן אם הפרסום מוגן על פי אמת המידה הקבועה [בסעיף](#)
14 [14](#) לחוק על שתי רגליה - אמת בפרסום ועניין ציבורי. אם הפרסום אינו נהנה מהגנה זו, יש
15 להמשיך ולבחון אם הפרסום מוגן בתום ליבו של המפרסם, בגדר אחת מהחלופות הקבועות
16 [בסעיף 15](#) לחוק במשולב עם חזקות תום הלב [בסעיף 16](#).

18 היה והתברר כי הפרסום אינו נהנה מהגנת [סעיף 14](#) או מהגנת [סעיף 15](#), או-אז עוברים אנו לשלב
19 הרביעי של הסעד פסיקת פיצויים.
20 כמובן שישנם יחסי גומלין בין השלבים השונים. "ככל שהביטוי או הפרסום הפוגע הוא עוצמתי
21 יותר, כך יידרש יותר בשלב ההגנות הקבועות בסעיפים 15-14 לחוק, ולהיפך".
22 ראה פסק דינו של כב' השופט עמית בע"א 751/10 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין-אורבך (8.2.2012)
23 (פס" 6 לפסה"ד ע' 542).

בחינת הפרסומים של קווה, מושא התביעה העיקרית

26 21. נבחן עתה את הפרסומים בהתאם לשלבים המפורטים לעיל.
27 השלב הראשון האם תוכן של האמירות כנגד התובע הינו בגדר לשון הרע בהתאם [לסעיף 1](#)
28 לחוק.

- 29 (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה ולבוז או ללעג מצידם ;
30 (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו ;
31 (ההדגשות שלי א.ד.)

החלת המבחן האובייקטיבי

34 מבחנו של הפרסום האם נחשב כלשון הרע, הינו מבחן אובייקטיבי, האם האדם הסביר היה רואה

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

בו משום לשון הרע (ע"א 740/86 תומרקין נ. העצני, פ"ד מג (2) 333,337). בחינת הביטוי תיעשה על פי מובן הטבעי והרגיל של המילים שפורסמו (ע"א 723/74 הוצאת עיתון הארץ בע"מ ואח' נ' חברת החשמל בע"מ ואח', פ"ד לא (2) 281,300).

לכן, אין חשיבות לשאלה מה הייתה כוונתו של המפרסם מצד אחד ואין חשיבות לשאלה כיצד הבין את הדברים בפועל מי שקרא את הדברים מהצד השני. המבחן הקובע הוא: "מהו המובן שהאדם הסביר והרגיל היה מייחס לפרסום, והאם היה באותו מובן כדי לפגוע בשמו הטוב של התובע. בהתאם לכך, אין חשיבות לכוונת המפרסם או לדרך בה הובן הפרסום על-ידי הטוען לפגיעה בו" (דברי כב' השופטת ביניש בע"א 1104/00 אפל נ' חסון, נ" (2) 607).

הביטוי "נאצי" איננו חוסה תחת עקרון חופש הביטוי

22. עיקר הדיון יהיה לגבי הביטוי החמור "חלחולת נאצית", אם כי גם יתר הביטויים והקללות כגון: "חלאה", "דומן/זבל", "אדיוט", "דגנרט", "שתיחנק במהירה", "שמוק" וכו', לשעצמם מהווים דברי לשון הרע.

23. בעניין בן גביר לעיל, בדעת הרוב מפי כבוד השופטת (בדימוס) א. פרוקצ'יה נאמר בפירוט רב כי עקרון חופש הביטוי הוא מן הנעלות שבזכויות האדם אולם חופש זה אינו מוחלט אלא מוגבל בזכויות יסוד אחרות של הפרט, וביניהן הזכות לא להיפגע מן הביטוי המבזה והמשפיל "נאצי" ...

"משקלם היחסי של הערכים הנוגדים, כשהם מיושמים על נסיבותיו של מקרה זה, מביא, לטעמי, למסקנה כי הביטויים הפוגעניים שהושמעו בפי המשיב כלפי המבקש במסגרת השיח הציבורי מפרים את איסור לשון הרע ואינם חוסים בצל אחת ההגנות המוכרות שיסודן בהגנה על חופש הביטוי... המושג "נאצי" בעידן שלאחר מלחמת העולם ושואת יהדות אירופה מבטא בעיני אדם בן-תרבות את התגלמותה של החייתיות שבאדם; הוא משקף בעיני יהודי, באשר הוא, את שאול התחתיות אליו עשויה להגיע שנאת אדם על רקע תורה גזענית חשוכה, ואת מקור הטרגדיה האנושית הנוראה שהעם היהודי נפל קרבן לה אך לפני מספר עשורים. למושג "נאצי" משמעות בעלת עוצמה שלילית ייחודית בעיניו של יהודי כפרט, ובעיניה של החברה בישראל שקמה על הריסות יהדות אירופה שהושמדה בשואה...

מושג זה לא איבד עד עצם היום הזה מעוצמת משמעותו ההיסטורית הנוראה, ולא התנתק ממנה חרף השנים שחלפו. כשהוא מושמע, הוא מכה בזכרון הלאומי של הציבור ושל הפרט גם יחד. הוא מעלה מנכחי השאול את הנוראה שבתופעות אנוש, ואת האפלה שבטרגדיות של הגורל היהודי...

מושג הנאציזם ניצב, איפוא, כאנטי-תיזה לגרעין הקשה הטמון בתפיסת הקיום הדמוקרטי של החברה בישראל; השימוש בו לצורך פגיעה בדימויו של אדם הוא מן הקשים שבגינויים. עוצמת

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

ההשפלה והביזוי המתלווים לדימוי כזה היא עמוקה, והוא אינו דומה באופיו לכל גינוי אחר, ויהא פוגעני ככל שיהא...

כינויו של אדם בישראל "נאצי", והשוואתו למי שנימנה על החשוד שבמשטרים בעידן המודרני, מקוממת בעומק העיוות שבה, ומעוררת תחושת ביזוי והשפלה. מושג זה לא איבד גם בשפת הרחוב את המישקע האסוציאטיבי הקשה הנלווה לו בהקשרו ההיסטורי. האפשרות כי אומר הדברים לא התכוון לייחס להתבטאויותיו הפוגעניות את מלוא עומק המטען השלילי הנלווה להם בעיני הנפגע ובעיני ציבור השומעים, אינה מעלה ואינה מורידה לענין טיב הפגיעה ועוצמתה בהקשרם האובייקטיבי, ובעיני האדם הסביר, והקשר זה הוא המבחן הקובע...

הכינוי "נאצי" שבו כינה המשיב את המבקש הוא, איפוא, בוטה ופוגעני עד מאד, ויש בו כדי לבזותו ולהשפילו. הוא נתפס כך לא רק בעיני הנפגע בלבד, אלא גם במושגי האדם הסביר, המשקף את התייחסות הציבור למטען שביטוי זה נושא עימו. (ההדגשות שלי א.ד.)

24. בספרו של המלומד א' שנהר, דיני לשון הרע, (נבו הוצאה לאור, תשנ"ז-1997, עמ' 132 להלן: שנהר), נאמר כי לצורך הכרעה בשאלה האם הדברים שנאמרו מהווים לשון הרע, על ביהמ"ש לשקול במקום שבו נאמרו הדברים, גם את נימת הדיבור, את הקול, ואת ההקשר שבו נאמרו הדברים. כאשר מתברר כי הדברים נאמרו בכעס, ברוגז או תוך כדי חילופי עלבונות, ייטה ביהמ"ש שלא לראות בהם לשון הרע. כמו כן, ההנחה המקובלת בפסיקה כי לא כל קללה וגידוף עשויה להיחשב כלשון הרע, אלה יוכרו כעילה לתביעה בהתאם לנסיבות הספציפיות.

25. אינני סבור כי העובדה שהביטוי "החלחולת הנאצית הזו", נאמר במסגרת חילופי עלבונות הדדיים בין הצדדים, ואפילו כמענה ל פרובוקציה מצד דגן: "שכחת לגדף ב"נאצית" יא דומן", כדי להוציא את הביטוי מגדר "לשון הרע" שכן מטרתו לבזות ולהשפיל את דגן בעיניי הבריות כמפורט בס"ק (1) ו-2(1) לעיל. יחד עם זאת, יש לקחת בחשבון נסיבות אלו בשלב הסופי של פסיקת הפיצויים לנפגע. אין מקום במדינתנו, לביטוי הגס "החלחולת נאצית". פירוש המילה "החלחולת:" "כרכשת, קצהו של צינור העיכול (המעיי הגס) המחובר אל פי הטבעת" (המילון החדש, א' אבן שושן, תשכ"ט). כאמור בהרחבה לעיל, הביטוי "נאצי" בוטה ופוגעני מאד.

התייחסות בפסיקה ובספרות לשימוש בביטויים הקשורים לשואה או ייחוס לאדם תכונות נאציות

26. לאורך השנים, הפסיקה קבעה כי שימוש בביטויים הקשורים לשואה או ייחוס תכונות נאציות לאישיותו של אדם מהווה לשון הרע.

(י' קרניאל "גזענות, תקשורת ולשון הרע- האם מותר לומר על גזען שהוא נאצי?" המשפט 19 (תשס"ה)); ת"א (י-ם) 552/84 אליקים העצני נ' יגאל תומרקין, פ"מ תשמ"ז(2) 347, 351; ע"א (ת"א) 52910-09-12 הולצמן נ' שפטל (29.10.13); תא (ת"א) 29244-06-14 לאה כהן נ' ברוריה בן חמו צור (06.08.17); תא (ת"א) 78285/96 אפרים חירם "פיחוטקה" נ' ד"ר יקותיאל שרעבי "קותי" (7.02.02); תא(ת"א) 33239-07-12 יורם שפטל נ' נתן זהבי (29.09.13); תא(י-ם) 1999/86

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

ח"כ שולמית אלוני נ' שבועון "המחנה היהודי" (05/09/90).

השלב השני האם לגבי אמרותיו של קווה מתקיים יסוד הפרסום ?

27. החוק מגדיר פרסום :

"2. (א) פרסום, לענין לשון הרע - בין בעל פה ובין בכתב או בדפוס,

לרבות ציור, דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר.

(ב) רואים כפרסום לשון הרע, בלי למעט מדרכי פרסום אחרות:

(1) אם היתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או

לאדם אחר זולת הנפגע;

(2) אם היתה בכתב והכתב עשוי היה, לפי הנסיבות להגיע

לאדם זולת הנפגע."

אין ספק כי הרשת החברתית פייסבוק נחשבת כיום כ"כיכר השוק" החדשה. כתיבת פוסט/תגובה לפוסט בפייסבוק, מהווה פרסום לכל דבר ועניין. הסעד המבוקש בתביעה, הינו פיצויי ללא הוכחת נזק. לפיכך, לעניין יסוד הפרסום, אין כל חשיבות להוכחת מספר הצופים בפרסומיו של קווה נגד דגן ואני דוחה את טענתו של קווה בעניין זה.

השלב השלישי : האם לקווה עומדות חסינויות או הגנות על פי החוק

28. לא מצאתי כי פרסומיו של קווה נכללים במסגרת אחת מהחסינויות המפורטות בסעיף 13 לחוק. כדי שהביטוי "חלחולת נאצית", יחסה תחת הגנת סעיף 14 לחוק, על קווה להוכיח קיומם של 2 תנאים מצטברים : **האחד**, הפרסום היה אמת **והשני**, היה בפרסום עניין ציבורי. משברור לנו כי כינוי גס זה אינו אמת, הרי שאין עוד צורך לבדוק את קיומו של התנאי השני, ואני קובע כי לקווה לא עומדת הגנת כלשהי מכוח סעיף 14 לחוק.

29. נבחן עתה האם לקווה עומדת הגנה מכוח אחת החלופות הרלוונטיות לענייננו המופיעות בסעיף 15 לחוק להלן :

"15. במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה

את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו :

(1) הוא לא ידע ולא היה חייב לדעת על קיום הנפגע, או על הנסיבות שמהן משתמעת לשון הרע או התייחסותה לנפגע כאמור בסעיף 3 ;

(2) היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום הטילו עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום ;

(3) הפרסום נעשה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעוניין בו ענין אישי כשר ;

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;..."

(10) הפרסום לא נעשה אלא כדי לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן;

ס"ק 1 איננו רלוונטי לעניינו שכן קווה ידע היטב על קיומו של דגן. מעבר לכך, סבורני כי אף החלופות האחרות, אין בכוחן לסייע לקווה להדוף את התביעה העיקרית נגדו. **לטענת קווה**, אמירותיו נגד דגן, היו בתגובה לפרסום דבריו של דגן נגדו אישית ונגד אישים וגופים שונים ובכללם ארגוני שמאל אליהם הוא משתייך, ולכן חלה עליו חובה מוסרית או חברתית להגן על כבודו כאדם, כסופר, וכשמאלני מול השמצותיו של דגן. יוער כי מהראיות שהגישו הצדדים עולה לכאורה כי מבחינת סדר הזמנים, **דגן** הוא זה שפתח ראשון בשרשרת העלבונות האישיים ההדדיים כהשתמש במשפט **"קללן בהמי מר נפש, מוזיל שואה ואנטיפט קליני אוי לו לאדם הנזקק לדבר הזה"**.

30. סבורני בכל הכבוד הראוי כי גם אם קווה חש עצמו נפגע מאד מאמירותיו של דגן, לא היה בעובדה זו כדי להטיל עליו חובה מוסרית, חוקית או חברתית להשתמש נגד דגן בביטוי **"חלחולת נאצית"**. לטעמי, אף הפרסום לא נעשה על מנת להגן על עניין אישי כשר של קווה ולא היווה הבעת דעה לגיטימית על התנהגות דגן בהקשר ציבורי. עמדה זו נדחתה בדעת הרוב בעניין בן גביר, ראה דבריה של השופטת עדנה ארבל :

"יהיה מי שיטען כי השימוש בביטויים אלה הוא חלק אינטגרלי של חופש הביטוי. ואכן, כפי שצוין כבר, אינספור פעמים נפסק כי מבחנו של חופש הביטוי אינו באשר להתבטאויות נעימות לאוזן אלא בהשמעת דעות חריגות, מקוממות ומכעיסות המושמעות גם בשעה של סערת רוח ובסגנון בוטה וצורם."

31. אני דוחה את טענת קווה כי יש להחיל עליו את הגנת [סעיף 15\(10\)](#) לחוק הקובע שהגנה תינתן כאשר **"הפרסום לא נעשה אלא כדי לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן"**. גם אם נניח כי דברי התובע-דגן, נחשבים משום הוצאת לשון הרע, מובן שאין משמעות הדבר שהגנת סעיף 15(10) חלה באופן אוטומטי על כל תגובה באשר היא (ראו: **שנהר ע' 299**), עוד נראה כי בענייננו, הביטויים בהם השתמש הנתבע אינם בגדר **"גינוי"** או **"הכחשה"** גרידא, אלא הרבה מעבר לדרוש לצורך הבעת **"גינוי"** או **"הכחשה"**, אלא **הכפשה** לכל דבר ועניין. ראה דברי כב' השופט צבי זילברטל ברע"א 8279/13 עו"ד יורם שפטל נ' אמנון הולצמן (20/03/14) פס' 6 לפסה"ד.

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

32. הוראות סעיף 16 לחוק קובעות להלן:

16. (א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב.

(ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת מאלה:

(1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;

(2) דבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;

(3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15.

כאמור לעיל, בהלכת בן גביר נקבע כי מי שמשתמש בביטוי הקיצוני "נאצי", אינו נחשב תם לב ששכן לא ניתן לקבל את הטענה כי אמר את דבריו מבלי שידע כי מדובר באמירה פוגעת קיצונית ומשפילה. לכן, אני מבין את תחושת העלבון והביזוי שחש דגן מהביטוי החרף והקשה "חלחולת נאצית", בשל היותו בן לניצולי שואה. הדבר מקבל משנה תוקף מהפסיקה הענפה בעניין זה. לפיכך, אני קובע כי אין לקווה הגנה כלשהי מכוח סעיף 16 לחוק.

השלב הרביעי - הסעד לו זכאי התובע

מטרותיו של הפיצוי התרופתי בגין לשון הרע

33. אשר לאמות המידה לקביעת פיצויים בגין תביעת לשון הרע, קבע בית המשפט העליון כדלקמן:

"הפיצוי התרופתי בגין לשון הרע נועד להשיג שלושה יעדים: לעודד את רוחו של הניזוק... לתקן את הנזק לשמו הטוב, למרק את זכותו לשם הטוב שנפגעה בגין לשון הרע... בפסיקת פיצויים בגין לשון הרע יתחשב בית המשפט, בין היתר, בהיקף הפגיעה, במעמדו של הניזוק בקהילתו, בהשפלה שסבל, בכאב וסבל שהיו מנת חלקו ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד... ככל שהתפוצה היא רבה יותר, הנזק עשוי להיות גדול יותר והפיצוי רב יותר" (רע"א 4740/00, לימור אמר נ' אורנה יוסף, פ"ד נה (5) 510, 524-525, ע"א 89/04 ד"ר יולי נודלמן נ' שרנסקי (פורסם בנבו)).

פסיקת פיצוי לנפגע ללא הוכחת נזק - המסגרת הנורמטיבית

34. סעיף 7 א לחוק קובע כדלקמן:

"פיצוי ללא הוכחת נזק

7 א'...

(ב) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק.

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

(ג) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, שבו הוכח כי לשון הרע פורסמה בכוונה לפגוע, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע, פיצוי שלא יעלה על כפל הסכום כאמור בסעיף קטן (ב), ללא הוכחת נזק."

35. ב"כ התובע, עו"ד ליאור חאיק הגיש רשימה מפורטת של פסקי דין בנוגע לביטוי "נאצי" ושיעור הפיצוי שנפסק בהם, להן חלק מהם:

ע"א (ת"א) 52910-09-12 אמנון הולצמן נ' עו"ד יורם שפטל (29/10/13)
נפסק פיצוי בסך של 75,000 ₪ בתוספת 30,000 ₪ הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד, בגין השוואת התובע שם ע"י הנתבע ל"נאצי".

ת"א (ת"א) 29244-06-14 לאה כהן נ' ברוריה בן חמו צור (06/08/17)
נפסק פיצוי בסך של 90,000 ₪ בתוספת 15,000 ₪ הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד, בגין השוואת התובעת שם ע"י הנתבע ל"נאצית".

ת"א (ת"א) 78285/96 אפרים חירם "פיחוטקה נ' ד"ר יקותיאל קותי שרעבי (27/02/12)
נפסק פיצוי ע"ס של 100,000 ₪ בתוספת סך של 47,000 ₪ בצירוף מע"מ הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד, בגין השוואת התובע שם ע"י הנתבע ל"נאצי".

ת"א (י-ם) 1999/86 ח"כ שולמית אלוני ואח' נ' שבועון "המחנה היהודי" (05/09/90)
נפסק פיצוי ע"ס של 50,000 ₪ בתוספת סך של 25,000 ₪ בצירוף מע"מ בגין הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד, בגין כינוי התובעים שם: "אנטישמים" "ניאו נאצים" ועוד.

ת"א (ת"א) 33239-07-12 יורם שפטל נ' נתן זהבי (29/09/13)
נפסק פיצוי בסך של 35,000 ₪ בתוספת 10,000 ₪ הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד, בגין כינוי התובע "אדולף".

ת"א(הרצ') 35912-12-10 מ.א.נ' ר.ר. (17/09/15)
נפסק פיצוי בסך של 75,000 ₪ בתוספת 35,000 ₪ הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד, בגין כינוי התובעת "נאצית".

ע"א 2398/01 ברדוגו, עו"ד נ' את כל קשר בע"מ (07/05/02)
הוגדל הפיצוי למערער לסך של 30,000 ₪ בתוספת 6,000 ₪ הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד. בגין העובדה כי הנתבעים ייחסו למערער דעות והשקפות גזעניות 'ברוח גרמניה הנאצית', כלומר 'קרבה אידיאולוגית'.

שקלול נסיבותיו המסוימות של כל מקרה

36. לצורך פסיקת שיעור הפיצויים, עלינו לקחת בחשבון את כלל הנתונים המסוימים בתיק דגן: אין חולק כי פרסום הביטוי הגס "חלחולת נאצית", הינו לשון הרע במדרג הגבוה ביותר, ביטוי חמור שאינו ראוי להגנה כלשהי, לא על פי החוק ולא על פי הפסיקה, אלא ההיפך. מטעמי יעילות, לא מצאתי לנכון להתייחס בהרחבה ליתר הביטויים שפורסמו ע"י הנתבע כנגד התובע שכן חומרתם פחותה. מנגד, לא ניתן להתעלם מטענת הנתבע – קווה כי הביטוי הנ"ל ויתר הביטויים האחרים נאמרו נגדו במסגרת חילופי עלבונות הדדים בין הצדדים, כאשר

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

הביטוי החמור נאמר בתגובה לפרובוקציה של התובע, "שכחת לגדף ב"נאצית" יא דומן". כפי שצינתי בסעיף 24 לעיל, לא מצאתי לנכון כי חילופי הדברים וליתר דיוק העלבונות ההדדיים, יש בהם כדי להוציא את הביטוי החמור מגדר "לשון הרע", מה גם שסבורני כי גם אם ראה קווה בדברי דגן פרובוקציה או התגרות בו, לא היה בכך כדי להצדיק שימוש בביטוי החמור נגדו. **לטענת קווה**, יש לזקוף לזכותו את העובדה כי עם הגשת התביעה הזדרז למחוק את הפרסומים נגד דגן וכי היה מוכן להתנצלות הדדית ודחיית 2 התביעות, אולם לטענתו דגן לא הסכים לכך. **לדגן ולב"כ** גרסה אחרת לפיה קווה סירב לפשרה. מכל מקום, אין בכוונתי להכריע בגרסאות אלו שכן הדבר אינו חיוני לצורך פסק הדין.

הפיצוי בתביעה העיקרית

37. לסיכום, לאחר שקילת מכלול הנסיבות בתיק ולאחר ששוכנעתי כי הפרסומים נעשו בכוונה לפגוע, אני מקבל את התביעה העיקרית באופן חלקי ומחייב את הנתבע **קווה** לשלם לתובע **דגן** פיצוי ללא הוכחת נזק בסך של 40,000 ₪ בערכים של היום. כמו כן, בהתחשב באופן ניהול התיק ובכלל הנסיבות, אני פוסק לתובע - **דגן** הוצאות משפט בסך של 500 ₪ וכן שכ"ט עו"ד בסך כולל של 8,190 ₪.

התביעה שכנגד של קווה נגד דגן

38. כדי למנוע כפילות, לא אחזור כאן על הציטוטים והניתוח המשפטי, הנוגעים ל-2 הצדדים.

בחינת הפרסומים מושא התביעה שכנגד

סעיף 4 לחוק קובע:

לשון הרע על חבר בני אדם או על ציבור כלשהו שאינם תאגיד, דינה כדין לשון הרע על תאגיד, אלא שאין בה עילה לתובענה אזרחית או לקובלנה. ולא יוגש כתב אישום בשל עבירה לפי סעיף זה אלא על ידי היועץ המשפטי לממשלה או בהסכמתו.

מלשון החוק עולה שעילת תביעה בעוולת לשון הרע נגד **אנשים פרטיים**, גם אם הם אישי ציבור, מסורה להם-לנפגעים. הדין זהה גם לגבי "**תאגידים**" שאף הם רשאים לתבוע בעוולת לשון הרע, באמצעות נציגיהם המוסמכים. שונה הדין לגבי לשון הרע על "**חבר בני אדם או ציבור שאינם תאגיד**" כגון "**השמאל**". במקרה, זה אין כלל עילה להגשת תובענה אזרחית או קובלנה פלילית פרטית. לכל היותר ניתן לפעול במישור הפלילי בלבד, ע"י הגשת כתב אישום ע"י היועמ"ש או בהסכמתו. (ראה תא"מ 15-11-48714 **זינאתי נ' רחאל** (15/07/17); תא (י-ם) 11-03-16170 **אהרן דומב נ' אלדד יניב** (11/11/14)).

לפיכך, צודק דגן בטענתו, שלתובע שכנגד קווה, אין עילת תביעה בעוולת לשון הרע שפורסמה נגד אנשים פרטיים כגון: העיתונאי גדעון לוי, ח"כ זהבה גלאון ואחרים. אותו הדין חל גם לגבי פרסום לשון הרע על חבר בני אדם או תאגידים. לפיכך, התוצאה היא שלתובע שכנגד קווה, יש לכל היותר

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

עילת תביעה בעוולת לשון הרע, בגין פרסומים אישיים נגדו בלבד.

בחינת הביטויים האישיים נגד קווה

39. דגן השתמש נגד קווה בביטויים להלן :

"קללן בהמי מר נפש, מוזיל שואה ואנטיפט קליני אוי לו לאדם הנזקק לדבר הזה"

"שכחת לגדף ב"נאצית" יא דומן"

" כמה שמוק שכמוך יכול כבר להפגיע"

"זיבולים אנטישמיים באירופה חוברים נגד עמם ומדינתם בוגדים חלאתיים

קללנים עלובים שמשתלבים על דפי פיסבוק של אנשים טובים ומשלשלים שם את

משנתם המזוהמת"

"מחבלים מוצאים להורג ישראלים בלי משפט

"את זה שכח מר קווה הנוד הגריאטרי

כמה טינופת יכול ליצור אומלל ועירירי ! כנראה ללא קצה וללא גבול"

האם הביטויים הנ"ל מהווים לשון הרע בהתאם להגדרות דלעיל.

40. לצורך קביעת קיומה של לשון הרע, על בימ"ש להתחשב באופן בה נתפסים פרסומים אלו בעיני האדם הסביר. זהו המבחן האובייקטיבי, כיצד אדם רגיל היה מבין את הפרסום ומתרשם ממנו. לפיכך, הדגש איננו על כוונת המפרסם-הנתבע, אלא על הרושם שנוצר אצל מי שנחשף לפרסומים ברשת הפייסבוק. ראה ע"א 751/10 דיין אורבך נ' פלוני, פסקאות 83-84 לחוות הדעת של המשנה לנשיאה א' ריבלין (8.2.2012)). ראה גם סעיף 21 לעיל וההפניות שם.

41. בפסיקה נקבע שבאופן עקרוני קללות וגידופים יכולים להיחשב כלשון הרע. יחד עם זאת, לא כל גידוף או עלבון ייחשבו בהכרח כלשון הרע. הסוגיה האם גידוף או עלבון ייחשבו כלשון הרע, תוכרע בהתאם למכלול נסיבות העניין בהתחשב בצורך לאזן בין כמה שיקולים מתחרים :
 "מצד אחד, קללות וגידופים המופנים כנגד אדם עלולים להשפילו ולבזותו בעיני הבריות לא פחות ואולי אף יותר מפרסומי לשון הרע אחרים. מצד שני, קללות וגידופים מהווים לצערנו חלק מהחיים החברתיים במדינה, ולפיכך קיים חשש שהכרה שיפוטית גורפת בגידופים כב'לשון הרע' תביא להצפת בתי-המשפט בתביעות שזו עילתן. זאת ועוד: ככל שהשימוש בגידופים שכיח יותר, כך נעשית פגיעתם לקשה פחות, עד כי אמירת גידופים מסוימים בנסיבות מסוימות לא תגרום עוד לפגיעה ממשית" (שנהר ע' 32).

42. לפיכך, לא כל פרסום של קללה או גידוף, יקימו לנפגע באופן אוטומטי, עילת תביעה בעוולה של לשון הרע. לצערנו, השימוש בקללות וגידופים הינו עניין נפוץ ויום יומי. בקרב חלקים רבים

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

1 בחברה הישראלית הן אף נחשבות כדרך ביטוי לגיטימית. אין חולק שלא כל מקרה של ויכוח
2 סוער הכולל דברי עלבון, חרפות וגידופים אמור לבוא לכלל סיום בבימ"ש.

3
4 אופן ההבחנה בין מקרה בו מדובר בלשון הרע שהוא עניין של מה בכך, לבין מקרה בו לשון הרע
5 מקים עילת תביעה שראוי לפסוק פיצוי בגינה?

6 43. לעניין זה, יפים דבריו של כב' השופט טל חבקין המציע מודל לבחינת המקרה ולסווגו בהתאם
7 לשתי חלופות :

8 האחת "כשהדברים נאמרים בעידנא דריתחא, כשאננס מותירים חותם, ולכל היותר מסבים
9 אי-נעימות רגעית וחולפת – בנסיבות המתאימות ראוי לקבוע שמדובר בעניין של מה בכך
10 שאדם בר דעת לא היה בא בתביעה בגינו (סעיף 4 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] החל על עוולה
11 לפי חוק איסור לשון הרע לפי סעיף 7 לחוק). נראה לי כי משבצת משפטית זו מתאימה יותר
12 לסיווג תביעות דיבה שעילתן חרפות וגידופים שאין מקום שיתבררו בבית המשפט...

13
14
15 השנייה במקרה בו הקללות והגידופים נאמרים בנסיבות שאין לעבור עליהן לסדר היום.
16 "...המדובר במצבים שבהם הפגיעה שנגרמת לניזוק מהדברים היא גדולה יותר, וחוצה את
17 קו הגבול – הלעתיים מטושטש – בין לשון הרע שהוא עניין של מה בכך לבין לשון הרע המקים
18 עילת תביעה שראוי לפסוק פיצוי בגינו. קשה לשרטט מראש את הקו המפריד בין שני סוגי
19 המקרים. לשם כך יש לשקול בכל מקרה ומקרה את מכלול נסיבותיו ובהן את הדברים
20 שנאמרו; את היקפם, את משכם ואת תדירותם; את המקום שבו נאמרו ואת הנורמות
21 החברתיות הנוהגות בו; את נימת הדיבור, את הקול ואת ההקשר הכולל. ההכרעה אם יש
22 מקום להכיר בעילת תביעה ולפסוק פיצוי בגין לשון הרע המתבטא בגידופים ודברי עלבון
23 צריכה לשקף את נקודת האיזון ההולם בין השאיפה להגן על כבודו ועל שמו הטוב של הנפגע
24 מחד גיסא, לבין השאיפה למנוע הצפה של בתי המשפט בתביעות שעניינן נזקים פעוטים
25 שלא מוצדק שתנוהל תביעה בגינם מאידך גיסא. על רקע זה נטו בתי המשפט לקבוע כי
26 גידופים ודברי עלבון הנובעים מסכסוכי שכנים שלא נשמעו בפני קהל רחב אינם עולים כדי
27 לשון הרע (ראו פסק דינה המקיף של כב' השופטת ת' נאות פרי בת"א 15708/06 (שלום חי')
28 קידר נ' רון, [פורסם בנבו] פסקאות 19-34 (20.1.2010)). כך גם נראה שככלל חרפות
29 המוטחות בנהג משום שביצע עבירת תנועה לא יקימו עילת תביעה בלשון הרע. לדאבון הלב,
30 אלה גם אלה הם אירועים שגורתיים ושכיחים במקומותינו, ולא מוצדק שכל אחד מהם יוביל
31 להגשת תביעה משפטית. יודגש כי שתי דוגמאות אלו הן בבחינת הכללות גסות, וכל מקרה
32 צריך להיבחן לפי מכלול נסיבותיו כאמור. ראה ת"ק 12-11-17253 (ת"א) קורל נ' לימור
33 (30/03/15) פסי' 15-16 לפסה"ד (כל ההדגשות בציטוטים לעיל, הן שלי א.ד.)

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

הגידופים שספג התובע: לשון הרע

44. נבחן עתה באופן פרטני חלק מהביטויים שהטיח דגן נגד קווה: הפירושים הובאו ממילוג המילון החופשי ברשת.

"קללן בהמי": "קללן" - מי שמרבה לקלל, "בהמי" - חיתית, גס חסר עידון וחן. פירוש הביטוי הוא מי שמרבה לקלל באופן גס וחיתית.

"מר נפש" פירושו ממורמר כעסן ורגזן.

"אנטיפט קליני" "אנטיפת: אדם עיון ולא נחמד.

קליני – קשור לאבחון וטיפול בחולים; רפואי.

נראה לי כי הוספת המילה "קליני", נועדה להעצים את הביטוי "אנטיפת", אולם אין לה כל משמעות בהקשר זה, שכן תכונתו של אדם כעיון ולא נחמד אם לאו, אינה טעונה אבחון רפואי "דומן" פירושו "זבל".

"שמוק" פירושו (בהקשר שלנו), כינוי גנאי לאדם אגואיסט ומרושע; חלאה; מניאק.

"אומלל" פירושו: לא מאושר; מדוכא; עצוב, עלוב, מסכן

"מוזיל שואה" הביטוי "שואה" מוכר לכולנו. "מוזיל" מלשון "זילות" חוסר כבוד, ביזיון, זלזול". לדוגמא: זילות בית המשפט "זילות השואה".

לפיכך, פירוש הביטוי מי שנוהג בבזיון ובזלזול בזכר השואה.

45. בחנתי את הביטויים לעיל, ברור כי אין הם ברמת החומרה של הביטוי "נאצי" על של הטיותיו. יחד עם זאת, סבורני כי הכינוי "מוזיל שואה" מהווה לשון הרע. יש לזכור כי ביטוי זה הוזכר תחילה ע"י דגן "קללן בהמי מר נפש, מוזיל שואה ואנטיפט קליני אוי לו לאדם הנזקק לדבר הזה", לאחר מכן, הטיח דגן בקווה: "שכחת לגדף ב"נאצית" יא דומן", ורק לאחר מכן כינה קווה את דגן בכינוי "חלחולת נאצית". נראה לי בכל הכבוד כי השימוש של דגן בביטויים "מוזיל שואה" ו-"שכחת לגדף ב"נאצית" יא דומן" גרמו לזילות של השואה ולא ניתן לעבור עליהם לסדר היום. יתר הביטויים אשר לפירוש של חלקם התייחסתי לעיל, הם דברי לשון הרע, אם כי במדרג נמוך יותר. סבורני כי חילופי העלבונות בין הצדדים, מחייבים גם שמירה על כבודו ושמו הטוב של התובע שכנגד קווה.

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

קיומו של יסוד הפרסום

46. אין ספק כי גם לגבי הביטויים מושא התביעה שכנגד מתקיים יסוד הפרסום שכן אלו פורסמו אף הם ברשת הפייסוק.

האם לדגן עומדות חסינויות או הגנות על פי החוק

47. לא מצאתי כי פרסומיו של דגן נכללים במסגרת אחת מהחסינויות המפורטות בסעיף 13 לחוק. כדי שהביטויים הגסים: **קללן בהמי, מר נפש, מוזיל שואה, אנטיפט קליני, דומן, שמוק, נאד גריאטרי, יצור אומלל ועירי וכ'**, יחסו תחת הגנת סעיף 14 לחוק, יש להוכיח קיומם של 2 תנאים מצטברים: **האחד**, הפרסום היה אמת **והשני**, היה בפרסום עניין ציבורי. אתחיל בבחינת קיומו של התנאי השני. ברור לי כי אין ולא היה כל "**עניין ציבורי**" בפרסום ביטויים גסים אלו נגד קווה. בנסיבות אלו, מתייחר הצורך לדון בקיומו של התנאי הראשון ואני קובע כי לדגן לא עומדת הגנת כלשהי מכוח סעיף 14 לחוק.

48. נבחן את החלופות הרלוונטיות המופיעות בסעיף 15 לחוק כפי שצוטט לעיל. ס"ק 1 איננו רלוונטי לעניינו שכן דגן ידע היטב על קיומו של קווה. אף החלופות האחרות, אין כוחן לסייע לדגן. גם אם אמירותיו היו בתגובה לפרסום דבריו של קווה נגד אישים וגופים שונים ובכללם ארגוני ימין. סבורני בכל הכבוד הראוי כי גם אם דגן חש עצמו נפגע מאד מאמירותיו של קווה, לא היה בעובדה זו כדי להטיל עליו חובה מוסרית, חוקית או חברתית להשתמש נגד קווה בביטויים שפורטו לעיל. לטעמי, אף הפרסום לא נעשה על מנת להגן על עניין אישי כשר של דגן ולא היווה הבעת דעה לגיטימית על התנהגות קווה בהקשר ציבורי. ראה ההפניה בפסיקה כמפורט בסעיף 28 לעיל.

49. אינני סבור כי לדגן עומדת הגנת תום הלב בהתאם לסעיף 15 לחוק לגבי הביטויים הקשים בהם נקט כנגד קווה, גם אם מבחינתו של דגן הם נאמרו "בבדיחות הדעת" (עמ' 5 לסיכומים). לאור זכותו של האדם לשם טוב, אינני סבור כי מדובר ב"**עניין של מה בכך**" על פי סעיף 4 לפקודת הנזיקין. בכל מקרה, אני קובע כי לדגן לא עומדת הגנת **סעיף 15(10)** לחוק לפיה הגנה תינתן כאשר "**הפרסום לא נעשה אלא כדי לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן**". גם אם דברי קווה נחשבים כלשון הרע הגנת סעיף 15(10) לחוק אינה חלה באופן אוטומטי על כל תגובה עליהם. מה גם שברור לי כי הביטויים בהם השתמש דגן אינם בגדר "גינוי" או "הכחשה" אלא הכפשה גרידא. לדגן אף לא עומדת הגנה כלשהי מההגנות המפורטות בסעיף 16 לחוק. לעניין זה ראה בהרחבה את הנימוקים וההפניות המפורטים בסעיף 28 סיפא לעיל, אשר כוחם יפה גם לגבי הביטוי מושא התביעה שכנגד ובמיוחד הביטוי "**מוזיל שואה**".

50. התרשמתי כי ל-2 הצדדים דעות פוליטיות מוצקות וקוטביות שהם נוהגים לפרסמן בהרחבה ברשת החברתית פייסבוק. יחד עם זאת, חשוב לזכור כי על מנת ליצור שיח תרבותי-

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

אידיאולוגי תקין ומכובד, יש לשמור על שפה ראויה ונקיה. כל ויכוח על דעות השנויות במחלוקת, צריך להיעשות בדרך סבירה, מקובלת ותרבותית ולא בוטה, חריפה, משפילה ומבזה. למרבה הצער, נוכחתי לדעת כי 2 הצדדים לא בחלו בשימוש ברבים בשפה גסה והמונית הכוללת ניבולי פה לרוב ואין לי אלא להצר על כך.

51. אני מקבל את טענתו של דגן כי העובדה שקווה הגיש את תביעתו בחלוף שנתיים ממועד הפרסומים וגם זאת רק במסגרת תביעה שכנגד, נזקפת לחובתו, שכן יש בכך כדי ללמד על מידת העלבון ש"ספג" מדגן. ראה ת"א (חי) 10005-10-11 שמעון לנקרי נ' שלמה בן גלים פדידה (24/07/14).

הפיצוי בתביעה שכנגד

52. לאחר שקילת מכלול הנסיבות בתיק ולאחר ששוכנעתי כי הפרסומים נעשו בכוונה לפגוע, אני מקבל את התביעה שכנגד באופן חלקי ואני מחייב את הנתבע שכנגד - דגן לשלם לתובע שכנגד קווה, פיצויים בסך של 28,000 ₪, בערכים של היום, הוצאות משפט בסך של 500 ₪ ושכר טרחת עו"ד בסך כולל של 5,733 ₪.

סוף דבר

53. לאחר עריכת קיזוז בין חיובי הצדדים, (לרבות אגרות בימ"ש כפי ששולמו), אני מחייב את הנתבע קווה לשלם לתובע דגן סך של 12,000 ₪ ושכר טרחת עו"ד בסך כולל של 2,457 ₪. הסכומים שפסקתי לעיל ישולמו בתוך 30 ימים מהיום שאם לא כן יישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק החל מהיום.

לאור העובדה כי בתיק זה לא התקיים דיון הוכחות, אני פוטר את הצדדים מתשלום יתרת האגרה בגין התביעה העיקרית והתביעה שכנגד.

זכות ערעור על פסק הדין לבית המשפט המחוזי מרכז לוד בתוך 45 ימים.

המזכירות תמציא את פסק הדין לב"כ הצדדים

ניתן היום, ב' אייר תש"פ, 26 אפריל 2020, בהעדר הצדדים.

אייל דוד, רשם בכיר

בית משפט השלום ברחובות

26 אפריל 2020

תא"מ 17-02-39963 דגן ואח' נ' קווה ואח'

- 1
- 2
- 3

